МІЖНАРОДНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

І. А. ОСТРОВСЬКИЙ, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
С. М. Юркова, магістрантка
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Суттєве зниження підприємницької активності під час пандемії COVID-19 спричиняє руйнівні наслідки для світової економіки. Поширюються такі напрямки розвитку міжнародного бізнесу:

1. Зростання електронної комерції та безконтактної логістики. Карантинні обмеження прискорили цифровізацію сегменту торгівлі через переведення інформації про товари/послуги в цифровий формат та збільшення трафіку каналів онлайн-продажів.

2. Збільшення частки безготівкових розрахунків. Ризик поширення вірусу через використання паперових грошей привів до збільшення емісії платіжних карток та обсягів операцій на основі їх використання, розвитку різновидів безготівкових розрахунків з використанням платіжних терміналів, розширення платіжної інфраструктури.

3. Запровадження для персоналу компаній віддаленого режиму та розширення систем дистанційного навчання. Для запобігання поширенню хвороби та економії операційних витрат, компанії-роботодавці змушені були перевести бізнес на віддалений режим роботи та дистанційно навчати персонал нових цифрових навичок та навичок онлайн продажів.

4. Формування нових моделей ланцюгів створення доданої вартості. Коронакриза підштовхнула кожну окрему компанію до пошуку нових оптимальних моделей ланцюгів створення доданої вартості. Компанії, що зазнали перебоїв в системі міжнародної логістики, обирають повернення бізнесу з-за кордону, проведення внутрішніх операцій, що посилює контрольованість за операціями завдяки географічному звуженню, скороченню ланцюжка створення доданої вартості, автоматизації бізнес-процесів. Для компаній з критичною концентрацією виробництва та залежністю від ланцюгів постачання, стійкість забезпечується шляхом диверсифікації, розширення кількості постачальників у ланцюгу створення вартості, а також оцифровуванням ланцюга поставок для зменшення трансакційних витрат.

5. Збільшення потреби в онлайн-взаємодії з органами державного нагляду та контролю (податкове адміністрування та звітність) та запит на прискорення цифровізації адміністративних послуг, що викликано необхідністю дотримання карантинних обмежень. У бізнесу з’явилась об’єктивна необхідність отримувати послуги без відвідування державних органів та без залучення посередників, тобто в онлайн-форматі, що має не лише сприяти стримуванню зростання рівня захворюваності, а й зекономити час та кошти, завдяки унеможливленню корупції [1, с. 5].

Ключові тренди розвитку бізнесу, що виникли внаслідок невідворотності цифрових змін в усіх сферах життя періоду пандемії, сприяли ревізії пріоритетів розвитку підприємництва. Відповідна державна політика, враховуючи необхідність прискорення цифрових трансформацій, повинна сприяти реалізації тпких пріоритетів:

1. Підвищення рівня цифрових підприємницьких компетенцій, розвиток електронної комерції. Обмеження можливостей офлайн-роботи багатьох напрямків діяльності МСП ставить перед вибором між втратами бізнесу і адаптацією його до нових умов через розвиток інструментів віддаленого онлайн доступу, розвитку електронної комерції, перенесення в онлайн бізнес-процесів, використання високотехнологічних платіжних онлайн-рішень, мультиканального просування, безготівкових розрахунків платіжними картками, безперебійних ланцюгів постачання, забезпечення безпеки особистих і платіжних даних покупців [2, с. 9].

2. Розширення можливостей зовнішньоекономічної діяльності. Малі та середні підприємства, якими забезпечується майже третину експорту України, мають високий рівень невизначеності щодо обсягів, строків та схем відновлення експорту. Це пов’язано з: частковою втратою ланцюгів міжнародного співробітництва; відсутністю довгострокових контрактів; недостатністю обсягів експортного кредитування. Відповідно, це посилило важливість збереження існуючих торговельних партнерів, підвищення рівня знань та навичок онлайн-пошуку нових ринків для диверсифікації експорту/

3. Продовження дерегуляції підприємницької діяльності шляхом розвитку інформаційних онлайн-технологій для вивільнення часових та трудових ресурсів бізнесу, спрощення процедур контролю та митного адміністрування; розширення можливості онлайн-комунікацій з владою через державно-приватний діалог шляхом проведення взаємних консультацій в процесі обговорення проєктів нормативно-правових актів в профільних робочих групах, оприлюднення проєктів документів на веб-сайтах, створення громадських рад із залученням бізнес-асоціацій.

4. Системного зниження корупції через переведення адмінпослуг в онлайн та надання послуги без відвідування державних органів та залучення посередників/чиновників.

5. Створення прозорих електронних процедур податкового адміністрування. Електронний формат знижує ймовірність корупції завдяки прозорості процедури та можливості відстеження статусу питання в системі та верифікації виконання податкових процедур виконавцем [1, с. 7].

Література:

1. Гейко Т. Ю. Пріоритети розвитку національного підприємництва в умовах цифрових трансформацій: аналітична записка. К.: НІСД, 2020. 7 с.

2. Сандбу М. Прекрасный новый мир после пандемии. Финансы и развитие. 2020. Декабрь С. 5−9.